

Pochopit poselství shůry

*Všecko, co bylo kdysi napsáno, bylo napsáno k našemu poučení, **abychom** skrze trpělivost a povzbuzení z Písem **měli naději**. (Římanům 15:4)*

Tato série článků se zabývá nadějí, získat stejné tělo jako obdržel Ježíš, nesmrtelné. Jsou podloženy zprávou obsaženou v Písmu, v Bibli. Nicméně církve, které se dovolávají Ježíšova jména, křesťanské, předkládají něco jiného. Jak to?

Autor citátu v úvodu, apoštol Pavel vysvětluje, jaká Písma míní. ***Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti***, (2. Timoteovi 3:16) Jediné spisy, které byly v době apoštola, kolem roku 50 n.l., k dispozici a uznávány, byly knihy zahrnuté ve sbírce spisů, kterou dnes nazýváme Stará smlouva, Starý zákon nebo přesněji hebrejské spisy Písma, ať už v hebrejštině nebo přeložené do řečtiny – Septuaginta. Ta část Bible, dnes známá jako Nová smlouva či Nový zákon teprve vznikala, aby byla nakonec kodifikována na počátku 4. století n.l.

Tato skutečnost byla tisíciletí opomíjena, pokud ne přímo zavržena. Současné církve se opírají především o Nový zákon tak, jak byl komentován vůdci a učenci těchto církví během velmi dlouhé doby. Jak dnes víme, postupně se vytvářela množina církví hlásících se ke jménu Ježíše, jejichž závazné články víry vzájemně nesouhlasí. To během dějin vedlo k roztržkám, politikaření, bojům, ano krvavým válkám, které měly vyřešit tyto spory. V bojích zahynuli nebo byli vražděni stoupenci různých směrů.

Dnes naštěstí žijeme v době, kdy kvůli sporům neteče krev, nicméně spory o význam jednotlivých veršů odpuzují prakticky myslící lidi, neboť nechápou, co je vlastně předmětem těch debat. Přitom tentýž apoštol napsal na konci svého života blízkému spolupracovníkovi: ***Neboť nedal nám Bůh ducha bázně, ale moci a lásky a zdravého rozumu*** (2. Timoteovi 1:7)

Různorodostí jevů a činností prohlašujících se za následování Ježíše Krista je překvapující: uzdravování vírou, mše, chrámy, nepochopitelné rituály, zázraky, zjevení, halucinace, upadání do transu atd. Spojení s učením Ježíše opřené jen o nějaký text nebo několik textů. Vynechání rozumu, zato pocity, emoce, posedlosti. Téměř nic, co by se dalo nazvat důkazem.

Problém je v přístupu k Bibli.

1. Text celé Bible, tedy jak Nová tak Stará smlouva,

přináší poselství od nejvyšší možné autority, od Boha, Stvořitele všeho. Toto poselství bylo až do počátku 1. století, přibližně do 30. let, určeno jedinému národu, Židům. A autoři těch spisů byli výhradně Židé. Nepsali jen tak, co je napadlo, ale jak potvrzuje Petr, blízký učedník Ježíše, skutečným autorem byl Bůh: ***Toto především vězte, že žádné proroctví Písma není záležitostí vlastního výkladu. Neboť proroctví nikdy nebylo proneseno z lidské vůle, nýbrž unášení duchem svatým mluvili lidé posláni od Boha.*** (2. Petrův 1:20, 21)

Obsah byl určen starověkému národu, národu pastevců, rolníků a sadařů. Měl být a také byl těm lidem **srozumitelný**. Proto mohli vstoupit do smluvního vztahu se svým vysvoboditelem z otroctví v Egyptě, Jehovou Bohem. Budou-li jednat v souladu se svými smluvními závazky, bude se jim dařit dobře, pokud ne, dopadne to s nimi špatně. Jak? To je popsáno třeba ve 28. kapitole Deuteronomia; uveden je jen výtah:

...jestliže opravdu uposlechněš Jehovu, svého Boha, a budeš zachovávat a plnit všechny jeho příkazy ... Přijdou na tebe všechna tato požehnání... Požehnaný budeš ve městě, požehnaný budeš na poli. Požehnaný bude plod tvého lůna, plod tvé země, plod tvé zvěře, vrh tvého dobytka i přírůstek tvého stáda. Požehnaný bude tvůj koš i tvá díže...

jestliže neuposlechněš Jehovu, svého Boha, abys zachovával a plnil všechny jeho příkazy a ustanovení ... Prokletý budeš ve městě, prokletý budeš na poli. Prokletý bude tvůj koš i tvá díže. Prokletý bude plod tvého lůna, plod tvé země, vrh tvého dobytka i přírůstek tvého stáda... Zasnoubíš se s ženou, a někdo jiný s ní bude spát. Postavíš dům, a nebudeš v něm sídlit. Vysadíš vinici, a nebudeš ji užívat. Tvůj býk bude poražen před tvýma očima, a nebudeš ho jíst...

Odměnou za poslušnost byl šťastný život v blahobytu na zemi, ne odchod do nebe, Trestem za neposlušnost byl bídný život na zemi, otroctví, násilí, žádná věčná muka v pekelném ohni; reálná muka během života na zemi.

Mohli tomu rozumět tehdejší lidé, můžeme tomu rozumět i my, kteří žijeme v úplně jiných podmínkách než oni, ať jsme jen průměrní lidé nebo vzdělanci. Ačkoli rozuměli, jako národ i jako jednotlivci selhali.

V 1. století Jan Křtitel a zejména Ježíš začali pokládat vznik nového národa, který se v příslušném čase ujme

správy země a uvede lidstvo i zemi do pozhnaného stavu. Jak to začalo, je popsáno v evangeliích (evangelium znamená dobré poselství), Skutcích apoštolů a dopisech Ježíšových učedníků, jež jsou obsahem Nového zákona.

Poselství obou částí Bible vypráví nerozporný příběh o tom, jak lidé na zemi začali a jak bude nakonec země i lidstvo uvedeny do šťastného stavu.

Jiný přístup

2. Mezi lidmi všech národů a všech dob se vyskytovali lidé, kteří vynikali inteligencí, byli tak i respektováni; vytvořili systematická učení, kterými působili zejména na vzdělané a vládnoucí vrstvy: řečtí filozofové, Buddha, Lao c', Konfucius, indiští myslitelé atd. Od prvního století mělo být poselství Bible oznamováno národům, jež byly pod vlivem svých duchovních vůdců.

Židé až do roku 70 n.l. žili hlavně v Palestině, jež byla součástí Římské říše, jejich komunity byly roztroušeny po celé říši, zejména v Alexandrii v Egyptě, i za jejími hranicemi. Na tomto území byla všeobecně rozšířena řečtina jako dorozumívající jazyk. Z toho důvodu byly v té době spisy Staré smlouvy dostupné v řečtině jako Septuaginta.

Překladaelé museli nalézt přiléhavé řecké slovo pro hebrejský protějšek, nicméně každé slovo mělo sice obdobný, ale mnohdy odlišný obsah, šlo totiž o přenos mezi hodně odlišnými kulturami. Nejznámějším příkladem je slovo označující místo, kde končí člověk po smrti. Význam hebrejského slova *šeol* lze pochopit:

*úděl lidských synů i úděl zvířete, mají stejný úděl...
Všechno to odchází na stejné místo; vše to vzešlo z prachu a vše se to navrací v prach... není práce ani důmyslu ani umění ani moudrosti v šeolu, do něhož se bereš.*

Tento význam by mělo mít i řecké slovo *hádes*, které bylo použito při překládání. Jenže, jak si možná pamatujeme z hodin dějepisu na základní škole, když se probírala řecká mytologie, *hádes* v řeckém pojetí znamenal svět lidí po smrti, často trápených nesnesitelnými věčnými tresty podle toho, jak se kdo choval během pozemského života. Čirá hrůza!

Dvě naprosto odlišné představy: poklidný spánek nevědomých mrtvých, čekajících na vzkříšení k životu na zemi versus věčné pekelné tresty nebo "blaženost" v nebi, kam se nikomu zdravému živému nechce.

Lidé podléhající představám řeckých mýtů a řeckých filozofů, jež považovali za nepřekonatelné autority, se snažili nalézt odůvodnění svých představ v textu Bible, zejména ve spisech Nového zákona. Aby dosáhli "souladu", potřebovali k tomu **posuny ve významu slov**.

Kdo někdy překládal pomocí slovníků a gramatiky třeba z angličtiny do češtiny, určitě ví, že téměř neexistují vzájemně jednoznačné významy, každé slovo má totiž řadu významů **podle kontextu**. Přeložená věta může mít i dva naprosto **protichůdné** významy. Je možné dosáhnout žádaného posunu významu **vytržením z kontextu** nebo jeho překroucením. Apoštol Pavel dal proto tuto přiléhavou radu:

Tyto věci připomínej a zapřísahej bratry před Pánem, ať se nehádají o slova – nevede to k žádnému užítku, jen ke zkáze posluchačů. (2. Timoteovi 2:14)

Někdy je pro dosažení "souladu" nutné úplně **vyřadit zdravý rozum**. Jako první se kolem roku 100 n.l. objevil problém *preexistence*. Zavedení je prokazatelně přisuzováno Justýnu Mučedníkovi kolem roku 150 n.l. Podle představ řeckých filozofů, které byly podloženy jenom spekulacemi a mystickými vlivy, při stvoření světa existoval mezi Bohem Stvořitelem a stvořeným světem Prostředník stvoření. Dnes nikdo nemůže brát tyto antické představy vážně, ale tehdy to byl základ vzdělanosti. Podle názorů Justýna, který se stal učedníkem Ježíše, současně nepřestal obdivovat řeckého filozofa Platóna, byl tímto prostředníkem kosmický Ježíš, který se pak vtělil do Ježíše na zemi. Tím vznikl obrovský problém, už skoro 2 tisíce let je zdrojem sporů a teologické literatury.

Zdravý rozum nám však **nedovolí tvrdit**, že něco nebo dokonce někdo už existoval dříve, než fakticky začala jeho skutečná existence. To je naprostý nesmysl. Předem existoval nanejvýš plán nebo záměr. Treba počátek stolu je zřejmě nejprve v mysli truhláře, ale existovat začne až po řadě hodin jeho práce, teprve pak může stát na zemi, začít existovat.

Některé texty Písma jsou obtížnější pro pochopení než drtivá většina, ale **preexistenci není možné** už z definice **připustit**, a po vysvětlení je nutné pátrat v kontextu celých pasáží, kapitol možná i celku obsahu Písma, jehož chápání není vyhrazeno elitě učenců; má být pochopitelné průměrným lidem, takovým, jací se před 3½ tisícem let rozhodli poslouchat Boží příkazy.

Chceme být také takoví? Není k tomu třeba akademický